

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cæremoniale FF. Minorum Strictioris Observantiæ Almæ
Provinciæ Saxonix S. Crucis**

Sächsische Franziskanerprovinz vom Heiligen Kreuz

Nevhsii, 1706

VD18 10502327

Titulus II. De ingressu Sacerdotis ad altare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71672)

consuetudo, ut post Missam dicatur Antiphona aliqua de B. virgine, & apud nos dici solet antiphona HÆC EST PRÆCLARUM VAS.

Nota 2do in omnibus Conventibus Provinciæ nostræ in quibus sunt sufficientes personæ (iis deficientibus vel impeditis relinquatur dispositioni Præsidis) singulis diebus cantabitur summum Sacrum cum Diacono, Subdiacono & Acolyto ut tamen inter festa & festa appareat differentia, in duplicibus Sacrum celebrari poterit absque Ceroferariis & incensatione Chori, in semiduplicibus & simplicibus etiam absq; incensatione altaris & osculo pacis.

TITULUS II.

De ingressu Sacerdotis ad Altare.

N. 5. **I**N Missa solemni Missale apertum super altare: per Sacristam aut Acolythum poni debet antequam Celebrans incipiat Confessionem.

Ibib. *Calix vero & alia necessaria preparantur in credentia.* Est autem credentia mensa brevis, demissa simplex, sine gradibus, sine imaginibus, sine cruce, ita Cærem. Epif. l. I. cap. 12. est collocanda à latere Epistolæ, & linteo mundo usque ad terram circum circa pendente contegenda, sic tamen collocanda est, ut à latere Epistolæ maneat locus, in quo Officiator & Ministri sedere possint. In credentiæ medio antequam Sacrum inchoatur, collocabitur per Subdiaconum Alba & manipulo indutum, Calix cum suis requisitis; in eadem etiam per Thuriferarium ponetur, liber Evangeliorum à parte dextra, pelvicula & manutergium à parte sinistra: & hæc cooperiantur velo pro qualitate festorum quo uti debet Subdiaconus cum patenam tenebit: quæ omnia sic erunt disposita, ut remaneat locus pro ampullis vini & aquæ, & candelabris Versiculariorum hinc inde reponendis.

Ibid. *Ipse, Sacerdos, autem procedit cum Diacono & Subdiacono.* Facta cruce in Sacristia profunda ab omnibus reverentia, Sacerdos se vertit,

vertit, & Diacono ministrante naviculam ponit thus in thuribulum, ut docet GAVANTUS, deinde omnibus Ministris genu flexis, benedictione data *procedit cum Diacono & Subdiacono* alter post alterum, quod semper observandum, dum Sacerdos indutus est Casula, alioquin si pluviati pariter vadunt, nisi angustia loci impediatur; *qui capite cooperto*, nisi in altari expositum sit Venerabile Sacramentum, tunc capite discooperto: Acolythus & Versicularii semper capite discooperto. *Simul cum eo tenent junctas manus ante pectus* quod & in recessu, & dum Sacerdoti legenti INTROITUM, KYRIELEISON, GLORIA IN EXCELSIS, CREDO, aut alias ad altare assistunt; dum huc vel illuc ambulant, semper observandum erit. Dum verò stant post Sacerdotem, nulla alia actione impediti, possunt habere manus reconditas sub Dalmatica. Alii Ministri, nisi circa alia occupati, aut rationabiliter excusati semper habeant manus junctas ante pectus.

Acolythus cum Thuribulo præcedit: *Ibid. Acolythi verò seu Cæroferarii, ante eos Subdiaconum, &c. deferunt candelabra cum candelis accensis ex Sacristia acceptis.* Quando verò Officium non est solenne, vide titulo præcedenti notabili 2do. Candelabra ita accipiuntur (qd. general. observandū) ut qui à dextris est (sive stet sive ambul. sive junior sive sen.) ponat dextrā. in medio candel. & sinist. in pede: alius è contra, sinist. in nodo & dextrā in pede & postq. ingressi chorum, decenter, prout loci capacitas patitur unus paululum deflectat ad dextram suam, alter ad sinistram, ita ut Sacerdos commodè transire possit, & ab utroque facie ad se invicem versa, facta Sacerdoti inclinatione, mox candelabra ponuntur super credentiam, aut si credentiæ usus non sit, collocentur in loco ad hoc deputato & vadunt ad altare.

Ibid. Et cum pervenerit Sacerdos, ante infimum gradum altaris: Sacerdos non debet nimium festinare, sed cum tali gravitate & tarditate procedat, ut & Versicularii tempestivè adesse possint. Ibi medius inter Diaconum à dextris & Subdiaconum à sinistris, &c. caput detegunt, Thuriferario & Ceroferariis caputia disponentibus, quibus bene dispositis, omnes genuflectunt; in omnibus enim Conventibus Provinciæ nostræ tabernaculum sanctissimi Sacramenti est in summo altari, unico
genu,

genū, super primum altaris gradum Acolythus in loco suo post Celebrantem : & postquam surrexerunt non iterum inclinant, sed statim Sacerdos stans erecto corpore medius inter Diaconum & Subdiaconum facit Confessionem.

TITULUS III.

De principio Missæ.

N. 4. **M**issa inchoata Sacerdos non debet advertere quemcumque in altari celebrantem etiamsi Sacramentum eleverit : quod item observatur in Missa solemnī & simul etiam à Ministris. Quod Acolythus & Versicularii notent, & si actu circa aliud Ministerium non sint occupati.

N. 6. Dum Celebrans dicit ADJUTORIUM NOSTRUM : Ministri cum Sacerdote se signant, & in Missa solemnī Ministri hinc inde, etiam Ceroferrarii depositis prius ut jam dictum est candelabris : stantes prosequuntur ad DEUM QUI LÆTIFICAT, &c.

N. 3. Ministri sub Confiteor, dicunt TIBI PATER, & TE PATER, aliquantulum conversi ad Celebrantem. Celebrans autem dum dicit : VOBIS FRATRES : & VOS FRATRES, non convertit se ad Ministros, etiam ad prædicta verba Sacerdotis : Vobis Fratres : & Vos Fratres Ministri se non erigunt, sed inclinati manent, se autem erigunt ad MISEREATUR TUI, &c. Dum Ministri Confessionem repetunt, iterum inclinant, & manent inclinati usque ad finem.

N. 10. Dum ante Orationem AUFER à NOBIS Sacerdos dicit OREMUS extendit & jungit manus. Ministri nunquam extendunt & jungunt manus, hoc enim est solius Sacerdotis.